

Reactie Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) 'Wetsvoorstel doorstroomtoetsen po'

Welke kansen levert dit wetsvoorstel volgens u op?

Uitgaande van de huidige systematiek van doorstroom van po naar vo, is het vastleggen van één aanmeldmoment voor het vo een belangrijke verbetering. Ook binnen de in dit wetsvoorstel voorgestelde systematiek van 1) voorlopig schooladvies 2) doorstroomtoets 3) definitief schooladvies, is dit een belangrijk element. Immers, juist ook leerlingen die een bijgesteld advies krijgen, moeten alle kansen krijgen om dat advies ook te benutten. Als zij zich niet meer kunnen inschrijven bij een school of zelfs schoolniveau naar keuze, starten ze het vo alsnog met een achterstand.

Welke knelpunten ziet u nog en hoe kunnen we die volgens u het beste wegnemen?

Volgens de regering is het doel van dit wetsvoorstel 'kansengelijkheid in de overgang van po naar vo te verbeteren'.

Een belangrijke en wetenschappelijk goed onderbouwde beperkende factor van kansengelijkheid in het Nederlandse onderwijs is de vroege selectie van leerlingen. Ook de regering is zich hier blijkens de memorie van toelichting (p.15) terdege van bewust: "In elke maatschappij en in elk onderwijssysteem is sprake van kansenongelijkheid. In ons onderwijsstelsel wordt dit deels versterkt doordat in de overgang van het po naar het vo relatief vroeg geselecteerd wordt."

Met een selectiemoment op 12-jarige leeftijd, is Nederland een van de vroegst selecterende landen binnen de OESO, waar de gemiddelde leeftijd voor selectie 14 jaar is en de meest voorkomende selectieleeftijd 16 jaar¹.

Naar mening van de VOO veranderen de verschillende maatregelen om de selectie van leerlingen te perfectioneren en te komen tot een 'kloppend' schooladvies, niets aan dit systeem. Een van de belangrijkste redenen daarvoor is dat het ten principale onmogelijk is om op deze leeftijd te spreken van een 'kloppend' schooladvies. Er is niet eens wetenschappelijke eenduidigheid over de vraag wat een kloppend schooladvies nu eigenlijk is en ook de minister geeft hier geen uitsluitsel over.

De druk en stress rondom de eindtoets verlagen door deze 'doorstroomtoets' te noemen, is een nobel streven, maar gedoemd te mislukken zolang de consequenties van deze toets gelijk blijven. Mede door de bepalende rol voor de

¹ OECD (2016), "Selecting and grouping students", in *PISA 2015 Results (Volume II): Policies and Practices for Successful Schools*, OECD Publishing, Paris.
DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264267510-9-en>

(onderwijs)toekomst van kinderen, zijn zowel de eindtoets als het advies van de leerkracht kwetsbaar voor ongewenste invloeden van (ouderlijke) sociaal-economische of culturele achtergrond. Of dit nu door schaduwonderwijs, onbewuste verwachtingen of directe beïnvloeding van leerkrachten is.

Pogingen het selectieproces te verbeteren dreigen bovendien af te leiden van de beweging die echt nodig is om kansengelijkheid te bevorderen: het uitstellen en flexibeler maken van de keuze voor het schoolniveau. Dit betekent dat alle scholen alle schoolniveaus aan zouden moeten bieden, er brede brugklassen moeten komen en leerlingen gemakkelijker en onder dezelfde voorwaarden moeten kunnen doorstromen.

Dit is naar de mening van de VOO niet alleen van belang voor de leerlingen om zich in hun eigen tempo volledig te kunnen ontplooien, maar ook om de segregatie tegen te gaan, die nu al op jonge leeftijd plaatsvindt. Kinderen met verschillende achtergronden en capaciteiten zouden veel langer met elkaar naar dezelfde school kunnen en moeten gaan, om zo van en met elkaar te leren. Er is immers ook voldoende wetenschappelijke onderbouwing voor de stelling dat dit uiteindelijk de ontwikkeling van álle kinderen ten goede zal komen.